

ONGELOOF

TOEN IK NET MET PIETER EEN RELATIE HAD, geloofde hij gewoon niet wat ik 's avonds thuis vertelde. Nu weet hij dat ik geen onzin vertel. Maar vorige week zaterdag nog had ik een discussie met zijn ouders. Het ging over kinderen die uit het raam gegooid worden. Dat gebeurt nogal eens. Een van de dingen die in dit verband de meeste indruk op mij heeft gemaakt was het verhaal van een crisisteammedewerker die nachtdienst had gehad. Terwijl hij op het politiebureau zat, bezig met een zaak, zag hij vanuit zijn ooghoeken iets voorbij vliegen. Hij dacht: wie gooit er nu midden in de nacht zijn vuilnis uit huis? Toen ze ernaar gingen kijken, bleek het een baby'tje te zijn. Dat was van drie hoog uit het raam gegooid, zijn ouders hadden ruzie. De vader had geroepen: 'Als ik het kind niet mag hebben, dan jij ook niet.' En hup, kind het raam uit.

Vreemd genoeg overleven de kinderen het bijna altijd. Dit baby'tje was in de struiken terechtgekomen en had niks. Mijn schoonvader geloofde niets van dit verhaal: 'Ach, dat verzin je, dat gebeurt niet.' Maar een week later kwam hij naar me toe met een krantenbericht. 'Caroline, je hebt gelijk. Het staat in de krant: het is weer gebeurd.'

HOOFDLUIS

ANNE IS ERVANDOOR. SANDRA, DE gedragswetenschapper die bij Bureau Jeugdzorg de toetsingsgesprekken doet voor gesloten plaatsing, was vanmorgen bij Anne thuis geweest om met haar te praten over plaatsing in gesloten jeugdzorg. Maar toen ze bij Anne aanbelde en haar moeder de voordeur opendeed, glipte Anne achter haar langs de galerij op en zette het op een lopen. Anne is 14 jaar. Ze wordt ervan beschuldigd haar 5-jarig broertje seksueel misbruikt te hebben. Toen Anne een jaar of 8 was hebben we veel met haar en haar drie (half)zusjes te stellen gehad. De kinderen waren onder toezicht gesteld vanwege hoofdluis. Dat klinkt gek, maar toch was dat de reden voor de OTS.

Zes jaar geleden kregen we een melding van de leerplichtambtenaar: Anne en haar zusjes gingen niet meer naar school. De basisschool waar ze alle vier op zaten had hen de toegang geweigerd. De reden: hardnekkige hoofdluis. We onderzochten de zaak. Het gezin bleek geen onbekende in hulpverleningsland. De verslavingszorg had de moeder in het verleden behandeld voor haar drugsverslaving. De gespecialiseerde gezinsverzorging kwam er wekelijks langs. De school en de jeugdverpleegkundige van de GGD hadden al heel wat gesprekken gevoerd met de moeder en haar talloze middeltjes aangeraden om de hoofdluis te bestrijden. Maar inmiddels waren de kinderen daarvoor niet alleen immuun geworden, de chemicaliën in die lotions waren ook in hun bloed terechtgekomen. Dit had bij alle kinderen eczeem veroorzaakt; de jongste was er zelfs voor opgenomen geweest in het zieken-

huis. Klas- en buurtgenootjes meden de kinderen, bijna letterlijk, als de pest. De meisjes durfden de straat niet meer op en speelden alleen met elkaar. Op advies van de Raad voor de Kinderbescherming had de kinderrechter de kinderen onder toezicht gesteld. De kinderen, zo had de Raad geoordeeld, leerden niets, hun cognitieve ontwikkeling werd bedreigd. En hun sociale ontwikkeling kwam in gevaar omdat ze geïsoleerd opgroeiden.

Het luizengezin, zoals het bij ons is gaan heten, heeft heel wat keren op de agenda van de teamvergadering gestaan. Het hele team vond dat de kinderen uit huis geplaatst moesten worden, behalve Emine. Emine was de gezinsvoogd. Zij had een heel goede band met de moeder van het gezin. In het huis mocht het dan een rommeltje zijn, maar, zo hield Emine vol, de moeder was wel goed voor haar kinderen. ‘Ze is heel zorgzaam, de kinderen luisteren goed naar haar. Die moeten echt niet bij haar weggehaald worden. Daar is niemand bij gebaat.’ Toen wij onze scepsis bleven houden wilde Emine dat ik met haar mee zou gaan op huisbezoek, dan kon ik zelf zien hoe de moeder haar kinderen opvoedde.

‘Een rommeltje’ bleek zacht uitgedrukt. Wat een chaos! Bij elke stap die ik deed plakten mijn voetzolen aan het linoleum. Voordat we konden zitten, moesten er jurkjes, onderbroeken en jassen van de stoelen worden afgehaald. Op de vensterbank, de eettafel, het aanrecht in de keuken schoteltjes met uitgedrukte sigarettenpeuken. Pannen met etensresten, een uitpuilende vuilnisbak, aan spijkers opgehangen gelige lakens voor de ramen. De vier meisjes, toen 6, 7, 9 en 11 jaar, zaten naast elkaar op de bank televisie te kijken. Daar pasten ze gemakkelijk op, want tjee, wat waren het dunne sprieten. En bleek. En wat een prachtige donkerbruine haren hadden ze. Bij alle vier golfde het loszittende haar tot over de schouders. Nadat de moeder het oudste meisje had opgedragen een pot koffie te zetten en het geluid van de televisie te dempen, vertelde ze ons over haar problemen. Naast het feit dat haar kinderen van school geweerd werden, speelde het acute probleem van geld. Haar man dreigde ontslagen te worden,

ook, volgens haar, vanwege zijn hoofdluis. En zij had al, door een ingeklapte long, moeten stoppen met haar werk in een café. En nu was ze ook weer zwanger.

Emine en ik spraken met haar af alles in het werk te stellen om het huis luisvrij te maken. We kregen haar zelfs zover dat ze ermee akkoord ging de prachtige haren van haar kinderen te kortwieken. Stekeltjes. Dat hielp, maar wat een drama. De meisjes waren ontroostbaar. Hun huis was inmiddels ook geïnfecteerd en op de rand van onbewoonbaar. Nederland bleek wel een ongediertebestrijdingsdienst te hebben, maar, zo legde de dienst uit, luizen horen daar niet bij. De dienst wilde of kon niet helpen. Op een gegeven moment wisten wij het ook niet meer. In overleg met de moeder zijn toen alle meubels verbrand en is het gezin verhuisd naar een flat in een andere woonplaats. Daardoor moesten de kinderen overgedragen worden naar een ander Bureau Jeugdzorg en raakten ze bij mij uit zicht. Wel hoorde ik later dat de ondertoezichtstelling was afgesloten, omdat het gezin het verder met vrijwillige hulpverlening afkon.

Nu blijkt dat het gezin is terugverhuisd naar onze regio en dat de kinderen toch weer onder toezicht zijn gesteld. Bij het AMK was een melding binnengekomen over seksueel misbruik in het gezin. Anne, het op één na oudste meisje, had haar broertje dat later nog geboren was, misbruikt. Het jongetje had erover gesproken met zijn leerkracht op school. Die schakelde daarop het AMK in. In het gesprek met de AMK-medewerker had Anne toegegeven al sinds een jaar vreemde spelletjes met haar broertje te spelen. Ze had nog meer verteld: zelf werd ze misbruikt door haar halfzus. Die op haar beurt weer verkracht was door de buurman in hun nieuwe woonplaats.

Ik hoop maar dat Anne snel gevonden wordt.